

Päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön edistäminen vanhempainillan avulla

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

2023

Jenny Heino

Janina Maukonen

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Julkaisun laji	Valmistumisaika
Jenny Heino	Opinnäytetö. AMK	2023
Janina Maukonen	Sivumäärä	
	28+18	
Työn nimi		
Päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön edistäminen vanhempainillan avulla		
Tutkinto ja koulutusala		
Sosionomi (AMK), Sosiaali- ja terveysala		
Toimeksiantajaorganisaatio		
Kailaan päiväkoti		
Tiivistelmä		
<p>Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on osa varhaiskasvatustyötä sekä varhaiskasvatuksen sosionomin erityisosaamista. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö mainitaan varhaiskasvatustyötä ohjaavassa varhaiskasvatuslaissa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyömuotojen esille tuominen ja kehittäminen. Opinnäytetyön tarkoitus oli järjestää vanhempainilta, jolla tuodaan huoltajille tiedoksi yhteistyön eri muotoja ja annetaan mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Opinnäytetyön tuotoksena järjestettiin vanhempainilta.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä ja sen suunnittelussa hyödynnettiin tutkimuksia ja muuta kirjallisuutta sekä aivorihtä. Päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön kehittämiseksi vanhempainillassa kerättiin tietoa huoltajilta erilaisilla toimintapisteillä, jotka sisälsivät kirjallisia menetelmiä, kuvallisia tekniikoita sekä seinätekniikkaa. Huoltajien palaute vanhempainillasta kerättiin sähköisen palautekyselyn avulla.</p> <p>Palautekyselyn vastausten sekä itsearviointin perusteella voidaan todeta, että vanhempainilta toi esille päiväkodin ja huoltajien välisiä yhteistyömuotoja. Vanhempainillan toimintapisteiltä saatua tietoa päiväkoti voi hyödyntää huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisessä.</p>		
Asiasanat		
varhaiskasvatus, vanhempainilta, kasvatusyhteistyö, huoltajien osallisuus, yhteistyötä edistävät käytännöt		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Jenny Heino	Thesis, UAS	2023
Janina Maukonen	Number of Pages	
	28+18	
Title of Publication		
Improving cooperation between a kindergarten and parents with parents' evening		
Degree, Field of Study		
Bachelor of Social Services (UAS), Health Care and Social Services		
Organization of the client		
Kailas Kindergarten		
Abstract		
<p>Cooperation with parents is a part of early childhood education and an expertise of those working in early childhood education with a bachelor's degree in social services. Cooperation with parents is mentioned in the Act on Early Childhood Education and Care as well as in the National core curriculum for Early Childhood education and care.</p> <p>The goal of the thesis was to present different ways of cooperation between parents and kindergarten but also to improve them. The purpose of the thesis was to organize a parents' evening to showcase different ways of cooperation to the parents and to give them a chance to have an impact on the daily life of the kindergarten.</p> <p>The thesis is a practical thesis. Research, studies and other literature as well as brainstorming was used to plan the parents' evening. An assortment of tasks was used to collect the parents' opinion on the present state of cooperation. Parents' feedback was collected with an online questionnaire.</p> <p>Based on the parents' feedback and self-evaluation the parents' evening brought parents knowledge about ways of cooperation. The information collected from the parents can be used to develop cooperation between the kindergarten and parents even further.</p>		
Keywords		
early childhood education, parents' evening, ECEC partnership, parents' involvement, cooperation improving practices		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön tausta.....	1
1.2	Yhteistyökumppani ja opinnäytetyön tavoite	1
2	Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa	3
2.1	Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa.....	3
2.2	Varhaiskasvatuksen sosionomi yhteistyön osajana	4
2.3	Huoltajien osallisuus.....	5
2.4	Yhteistyötä edistäviä käytäntöjä	6
2.5	Vanhempainilta yhteistyön edistäjänä.....	9
3	Opinnäytetyön toteuttaminen	11
3.1	Toiminnallinen opinnäytetyö ja lineaarinen malli	11
3.2	Tavoitteen määrittely	11
3.3	Suunnittelu	12
3.4	Toteutus	13
3.5	Päätäminen ja arviointi	14
3.6	Kailaan päiväkodin vanhempainilta.....	14
4	Yhteenveto ja pohdinta	20
4.1	Opinnäytetyön arviointi	20
4.2	Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi.....	22
4.3	Hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen	23
	Lähteet	25

Liite 1. Kutsukirje

Liite 2. Palautekysely

Liite 3. Toimintapisteiden infot ja tehtävät

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta

Opinnäytetyön aiheena oli huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen vanhempainillan avulla. Tässä opinnäytetyössä huoltajista ja vanhemmista puhuttaessa tarkoitetaan samaa asiaa eli lapsen huoltajuudesta vastaavaa henkilöä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on osa varhaiskasvatustyötä, jolla pyritään toimimaan lapsen kanssa parhaalla mahdollisella tavalla sekä tukemaan huoltajia kasvatustyössä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö mainitaan muun muassa varhaiskasvatustyötä ohjaavassa varhaiskasvatuslaissa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa.

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on *toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä* (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 3§). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa taas sanotaan, että huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Huoltajien ja henkilöstön havainnot ja keskustelut lapsesta luovat pohjaa lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. (Opetushallitus 2022, 37–38.)

Kasvatusyhteistyöhön kuuluu vahvasti myös vanhempien ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuslain (540/2018) 20§ mukaan *huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun toteutukseen ja arviointiin*. Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan lasten huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua kasvatustyön tavoitteiden sekä toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä työntekijöiden ja lasten kanssa (Opetushallitus 2022, 38).

Varhaiskasvatuksen sosionomin rooli perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä on suuri. Rintakorven ym. (2023, 14) mukaan varhaiskasvatuksen sosionomi nähdään yhteistyön osaajana, jonka osaamista ja asiantuntemusta voidaan hyödyntää perheiden tukemisessa ja arjen jaksamisessa. Sosionomin koulutus tuo osaamista ymmärtää hyvin perheiden kokonaistilanne.

1.2 Yhteistyökumppani ja opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön yhteistyökumppanina oli Heinolassa sijaitseva Kailaan päiväkoti. Kailaan päiväkoti on osa uutta, vuonna 2023 valmistunutta Kailas-taloa, jossa toimii päiväkoti, esiopetus ja alakoulu. Päiväkotiryhmät aloittivat toimintansa uudessa Kailas-talossa elokuussa

2023. Kailaan päiväkodissa toimii kuusi päiväkotiryhmää ja kaksi esiopetusryhmää. (Heinola 2023.) Yhteistyö mainitaan myös Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa (2022, 41). Sen mukaan yhteistyön tavoitteena on muodostaa yhteinen käsitys lapsen kasvun ja kehityksen tukemisesta sekä luoda tasa-arvoinen, toisia kunnioittava ja luottamuksellinen kasvatussuhde.

Aloittaessamme yhteistyön Kailaan päiväkodin kanssa päädyimme ensin aiheeseen päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön edistäminen, ja päiväkodilta tuli toiveena järjestää tapahtuma. Aiheeseen perehtymisen jälkeen tapahtuman muodoksi päätettiin vanhempainilta. Vanhempainillan teemaksi tuli yhteistyö ja yhteistyö teema tarkentui vielä yhteistyön toteuttamisen eri muotoihin. Opinnäytetyön tavoitteena oli päiväkodin ja huoltajien välisten yhteistyömuotojen esille tuominen ja kehittäminen. Opinnäytetyön tarkoitus oli puolestaan järjestää vanhempainilta, jolla tuotaisiin huoltajille tiedoksi yhteistyön eri muotoja ja annettaisiin mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.

2 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa

2.1 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja huoltajien välistä keskinäistä ja vastavuoroista vuorovaikutusta, jolla pyritään kohti jaettua ymmärrystä lapsesta. Näin lapsen elämäntilanne kokonaisuudessaan tulee kohdatuksi ja jaetuksi avoimessa keskustelussa. Kasvatusyhteistyö lähtee aina lapsen tarpeista ja tavoittelee lapsen etua. Huoltajilta saadaan arvokasta tietoa lapsen mielenkiinnon kohteista, mitä voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Huoltajat puolestaan saavat työntekijöiltä tietoa lapsen touhuista ja kehityksestä päiväkodissa. (Heinonen ym. 2016, 225–226; Ranta 2021, 42–43; Koivula ym. 2023, 337.) Toimiva yhteistyö huoltajan kanssa voi tukea myös vanhemmuutta (Ranta 2021, 41).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus 2022, 37) sanotaan kasvatusyhteistyön rakentuvan luottamuksesta, tasa-arvoisesta vuorovaikutuksesta ja keskinäisestä kunnioituksesta huoltajan ja kasvattajan välillä. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilöiden välinen luottamus rakentuu asteittain (Heinonen ym. 2016, 226). Matthiesenin ym. (2022, 680) mukaan luottamuksen tuleekin olla molemminpuolista sekä toiseen luottamisen että luotettavana olemisen kokemuksien näkökulmasta. Haasteina kasvatusyhteistyön rakentumiselle voivat olla esimerkiksi päiväkodin henkilöstön riittämättömyys, keskustelulle varatun ajan rajallisuus tai vanhemman kiire vuorovaikutustilanteissa (Koivula ym. 2023, 338). Edwards (2018, 146) taas kuvaa, että haasteeksi voi muodostua myös se, ettei huoltaja ymmärrä kodin ja päiväkodin yhteistyön merkitystä ja näin ollen myöskään näe tarvetta sille.

Varhaiskasvatuksessa yhteistyösuhdetta päästään luomaan päivittäisillä keskusteluilla, joita täydentävät ennakkoon sovitut keskustelut (Ranta 2021, 41). Keskustelua käydään kasvatustyöhön liittyvistä arvoista, tavoitteista ja vastuista. Yhteistyö edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta, ja yhteistyössä tulisi huomioida perheiden moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet sekä vanhemmuuteen ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. Tärkeää on, että sekä huoltajat että varhaiskasvatuksen työntekijät pääsevät yhteiseen ymmärrykseen lapsen kohdistuvista toiveista ja odotuksista. Tarvittaessa keskusteluissa käytetään apuna tulkkia. Vastuu yhteistyön toteutumisesta on kuitenkin viime kädessä aina varhaiskasvatuksen työntekijöillä. (Opetushallitus 2022, 37; Berčnik & Devjak 2017, 213.)

Yhteistyöhön kuuluu lasten päivittäisten tapahtumien ja kokemusten jakaminen huoltajien kanssa. On tärkeää kuvata lapsen kehitystä ja oppimista vanhemmille myönteisesti ja

kannustavasti. (Opetushallitus 2022, 38.) Alatalo (2015, 76) kuvaa vanhempien toivovan, että lasta havainnoidaan päiväkotipäivän aikana yksilöllisesti ja hänestä halutaan kuulla rehellistä palautetta. Jos lapsesta annetaan negatiivista palautetta, tulisi muistaa nähdä lapsessa myös positiivisia ja hyviä asioita. Rannan (2021, 43–48) mukaan lapsesta keskusteltaessa onkin tärkeää, että varhaiskasvatuksen työntekijä on sensitiivinen ja puhuu lasta arvostavasti. Päivittäisissä keskusteluissa huoltajille tulisi kertoa yksilöllisiä ja yksityiskohdaisia asioita heidän lapsestaan, mutta asioiden esille tuomisen tapaan tulee kiinnittää huomiota. Asioiden esille tuonnin tavalla on merkitystä varsinkin silloin, kun vanhempien kanssa keskustellaan haastavista asioista. Myös positiivisiin asioihin tulisi keskittyä, sillä positiivisten asioiden esiin nostaminen on yhteistyötä kehittävää toimintaa ja hyvässä yhteistyösuhteessa myös huoltaja kokee pystyvänsä antamaan palautetta varhaiskasvatuksen työntekijöille. Hyvää suhdetta lapseen ei saa kuitenkaan unohtaa, sillä hyvä suhde lapseen vahvistaa hyvää yhteistyösuhdetta myös huoltajaan. Lapsen hyvinvointi ja viihtyminen päiväkodissa ovatkin avaintekijöitä hyvälle yhteistyösuhteelle. Varhaiskasvatuksen ja vanhempien välinen toimiva yhteistyö sekä avoin ja kannustava ilmapiiri vaikuttavat myös työntekijöiden työhyvinvointiin (Heinonen ym. 2016, 230).

Yhteistyön merkitys kodin kanssa korostuu tietyissä tilanteissa kuten lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa tai laadittaessa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä lapsen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Myös haastavissa tilanteissa, esimerkiksi huolen herätessä lapsesta, luottamuksellinen ilmapiiri on tärkeää. (Opetushallitus 2022, 38.) Keskeistä on, että huoltaja saa aina osallisuuden kokemuksen sen sijaan, että hänet suljettaisiin jollain tapaa lapsen kasvun ja kehityksen ulkopuolelle (Kitson 2000, 43).

2.2 Varhaiskasvatuksen sosionomi yhteistyön osaajana

Uuden varhaiskasvatuslain (549/2018) myötä varhaiskasvatuksen sosionomi on määritelty omaksi asiantuntijaryhmäkseen, ja heidän erityisosaamiseensa katsotaan kuuluvan yhteistyö perheiden kanssa (Nivala & Rönkkö 2021, 132; Rintakorpi ym. 2023, 9). Talentian (2022, 16) mukaan varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävän tavoitteena on muun muassa tukea lasta ja perhettä kohti yhteisön jäsenyyttä sekä edistää lasten ja perheiden hyvinvointia.

Perheen elämäntilanteella on yhteys lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja vanhempia tukemalla voidaan lisätä myös lapsen hyvinvointia. Jos lapsen kotioloissa tapahtuu muutoksia, voi päiväkoti ja sen ihmissuhteet parhaimmillaan toimia lapsen ja perheen sosiaalisena ja emotionaalisenä tukena. (Terävä & Böök 2022, 77, 84–85.) Sosionomilla katsotaan olevan tuntemusta lasten ja perheiden arjesta nousevista tuen tarpeista ja elämäntilanteisiin liittyvistä riskitekijöistä lapsen hyvinvointiin liittyen. Varhaiskasvatuksen sosionomilla

perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön kuuluu lapsen ja perheen sosiaalisen tuen tarpeen arviointi sekä vanhemmuuden tukemisen asiantuntijana toimiminen. Varhaiskasvatuksen sosionomi voi työssään tukea ja vahvistaa perheen elämänhallintaa. Sosionomilla on osaamista ottaa huolenaiheita puheeksi sekä kohdata vanhemmat kunnioittavasti. Lisäksi sosionomin osaamisalueita ovat palvelujärjestelmäosaaminen sekä moniammatillinen yhteistyö ja verkostotyö. Siksi varhaiskasvatuksen sosionomin on tärkeää tuntea paikallisia perhepalveluita, jotta hän voi tarvittaessa ohjata perhettä heidän tuen tarpeidensa mukaisesti muiden palveluiden piiriin. (Nivala & Rönkkö 2021, 132–139; Talentia 2022, 16.) Rintakorven ym. (2023, 14) mukaan sosionomilla on vahva näkemys ja tietopohja yhteiskunnan rakenteista ja palveluista sekä keskeinen rooli huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Sosionomin tehtäviin kuuluu myös yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen sekä viestintä huoltajien kanssa.

2.3 Huoltajien osallisuus

Anttilan (2018, 44–45) mukaan vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa on sitä, että vanhempi tulee kuulluksi. Osallisuus tarkoittaa myös mahdollisuutta vaikuttaa oman lapsen ja päiväkodin asioihin eli vanhempi uskaltaa tuoda esiin omia ajatuksiaan ja ehdotuksiaan sekä pääsee ideoimaan ja kehittämään toimintaa. Osallisuus nähdään yhteisöllisyyden kokemuksena eli vanhempien tulisi tuntea kuuluvansa tasavertaisena päiväkodin yhteisöön. Heinonen ym. (2016, 229–230) taas kuvaavat huoltajien osallisuuden olevan sitä, että he voivat nähdä päiväkodin arkea, ottaa kantaa varhaiskasvatuksen järjestämiseen, osallistua toimintaan ja verkostoitua muiden vanhempien kanssa. Huoltajien osallisuus on siis sitoutumista ja vaikuttamista, vastuun ottamista seurauksista, innokkuutta sekä halua toimia yhteisöllisesti.

Vanhempien osallisuutta edistäviä tekijöitä varhaiskasvatuksessa ovat yhteistyö, vuorovaikutus, luottamus, kunnioitus, suvaitsevaisuus sekä vanhempien auttaminen (Tanneraho 2014, 46). Osallisuus toteutuu vanhemman ja päiväkodin välisellä vuorovaikutuksella ja kumppanuudella, mutta vanhempien ja päiväkodin välinen yhteistyö sekä päiväkodin toimintakulttuuri vaikuttavat osallisuuden syntyyn. Tunne siitä, että on tervetullut osaksi päiväkodin arkea, tulee välittyä vanhemmille. Vanhemmille tulisikin viestiä, että heidän yhteistyötään arvostetaan ja pidetään tärkeänä. Vanhempien osallisuuden lisäämisellä pyritään parantamaan varhaiskasvatuksen laatua. (Heinonen ym. 2016, 229.)

Esteitä vanhempien osallisuudelle voivat olla esimerkiksi vanhempien kiire, tietämättömyys päivähoidon sisällöstä sekä välinpitämätön asenne päiväkotia kohtaan. Myös työntekijöiden kiire sekä henkilökunnan ja tilojen vähyyks voivat vaikeuttaa vanhempien osallisuutta. Vanhempien tietämättömyyteen ja asenteeseen voidaan vaikuttaa henkilöstön avoimuudella,

aktiivisuudella ja innokkuudella. (Heinonen ym. 2016, 230.) Tannerahon (2014, 48, 63) mukaan taas yksi osallisuutta vähentävä tekijä on kielelliset haasteet vanhempien ja kasvatushenkilöstön välisessä kommunikaatiossa. Tätä haastetta voidaan lieventää esimerkiksi hankkimalla paikalle tulkki tai pyrkimällä järjestämään sellaista toimintaa, jossa puhuttu kieli ei ole pääosassa.

Huoltajien osallisuutta voidaan vahvistaa positiivisella vuorovaikutuksella, lapsilähtöisyydellä ja pedagogisten sisältöjen avaamisella huoltajille sekä perustelemalla niiden merkitystä lapsen oppimiselle ja kehitykselle. Yhteistyötä ja osallisuutta voidaan tukea myös säännöllisellä tiedottamisella toiminnasta esimerkiksi viikkokirjeellä. (Ranta 2021, 44, 49.)

2.4 Yhteistyötä edistäviä käytäntöjä

Päiväkodin aloitus

Yksi tärkeä yhteistyötä edistävä käytäntö on päivähoiton aloitukseen panostaminen, sillä kasvatusyhteistyö ja vanhempien osallisuuden rakentaminen voidaan aloittaa jo päiväkotiin tutustuessa. Vanhemmat voivat ennen lapsen päivähoiton aloitusta käydä tutustumassa päiväkotiin ja keskustella lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyvistä ajatuksistaan, huolistaan ja odotuksistaan. Myös työntekijä voi käydä tutustumassa lapsen kotiin. Vanhemman ja lapsen koko tutustumisjakso ja sen sisältö on hyvä suunnitella yhdessä, mutta ennen kaikkea lapselle ja vanhemmille tulisi varata riittävästi aikaa olla mukana ja osallistua päiväkodin arkeen. (Karikoski & Tiilikka 2020, 81.) Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaankin (2022, 40) on kirjattu, että yhteistyö lasten huoltajien kanssa aloitetaan jo ennen varhaiskasvatuksen varsinaista aloituspäivää ja perheille pyritään mahdollistamaan kiireetön ja perheen aikatauluihin sopiva tutustuminen.

Alkuvaiheen runsasta vuorovaikutusta sisältävät työtavat käynnistävät yhteistyösuhteen kehityksen ja tutustumisjakso mahdollistaa luottamuksen saavuttamisen nopeammin. Kun vanhemmat varhaiskasvatuksen käynnistysvaiheessa saavat kuulluksi tulemisen ja kunnioituksen kokemuksen, se auttaa luottamuksen saavuttamisessa. Vanhempien ja päiväkodin kasvattajan välille syntynyt luottamus siirtyy vanhemmalta myös lapselle. Onnistunut aloitusvaihe voi tarjota hyvän osallisuuden kokemuksen oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja toteutukseen, sillä intensiivinen aloitusprosessi käynnistää myös vanhemman osallisuuden rakentumisen. (Karikoski & Tiilikka 2020, 82–83, 86.)

Tärkeimpiä yhteistyötä edistäviä käytäntöjä

Tärkeimpiä yhteistyötä edistäviä käytäntöjä ovat päivittäiset kohtaamiset ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu-keskustelut. Päivittäisiä kohtaamisia vanhempien ja

päiväkodin työntekijöiden välillä pidetään tärkeimpänä viestintäkanavana, sillä päivittäisissä tilanteissa vanhemmat tekevät aloitteita oman lapsen varhaiskasvatusta koskevaan suunnitteluun sekä antavat palautetta toiminnasta. (Anttila 2018, 51–52, 59; Jukka 2021, 49.) Päivittäiset kohtaamiset vanhempien kanssa ylläpitävät aktiivisesti yhteistyötä sekä kommunikaatiota, ja ne helpottavat muu muassa haastavissa tilanteissa asioiden eteenpäin viemistä ja niistä keskustelemista (Tanneraho 2014,61). Runsaat päivittäiset kuulumisten vaihtamiset, lapsen päivästä kertominen ja lapsen arjen jakaminen tukevat myös vanhempien osallisuuden kokemusta (Karikoski & Tiilikka 2020, 86). Heinolan kaupunki pitääkin päivittäisiä keskusteluja huoltajien kanssa ensiarvoisen tärkeänä yhteistyössä (Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 41).

Vasu-keskusteluja taas pidetään tärkeimpänä yhteistyön muotona, koska niissä vanhemmilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin (Anttila 2018, 51–52, 59; Jukka 2021, 49). Tannerahon (2014, 61) mukaan vasu-keskustelut ovat ennalta sovittuja rauhallisia tilanteita, joissa vanhemmilla ja kasvatushenkilöllä on mahdollisuus vaihtaa ajatuksia, kokemuksia sekä mielipiteitä.

Muita yhteistyötä edistäviä käytäntöjä

Muita yhteistyötä edistäviä käytäntöjä ovat muun muassa

- yhteistyötä ja osallisuutta edistävät perinteet
- arjen jakaminen puolin ja toisin
- arjen dokumentointi
- vanhempainyhdistystoiminta
- vanhempien osaamisen hyödyntäminen päiväkodin toiminnassa
- vanhempien vaikuttamisen hyödyntäminen esim. kunnallisessa päätöksenteossa
- viestintä (Heinonen ym. 2016, 231–234).

Päiväkodissa olisi hyvä olla perinteiksi muodostuneita tapoja yhteistyön ja osallisuuden toteuttamiseksi. Perinne voi olla konkreettinen yhdessä tehtävä asia, esine tai tapahtuma. (Heinonen ym. 2016, 231.)

Perheitä tulisi kannustaa kertomaan kodin arjesta. Vanhempia voidaan kannustaa kertomaan esimerkiksi viikonlopun tapahtumista. Vanhemmat voidaan myös ottaa mukaan päiväkodin arkeen. Päiväkodissa voidaan esimerkiksi järjestää avoimet ovet tai vanhemmat

voivat muuten tulla seuraamaan toimintaa. Vanhempia voidaan hyödyntää myös esimerkiksi retkillä tai luistinten sitomisessa. (Heinonen ym. 2016, 232.)

Vanhempien osallisuutta voidaan lisätä kuvien ja tarinoiden jakamisella. Lapsen kasvun kansioon voidaan dokumentoida lapsen arkea päiväkodissa sekä kehityksen eri vaiheita. Kasvun kansio voi olla konkreettinen kansio tai sähköinen versio. Myös vanhemmalla voi olla mahdollisuus osallistua kansion kokoamiseen. Päiväkodin arkea voidaan jakaa myös sosiaalisessa mediassa ja blogeissa. (Heinonen ym. 2016, 233.)

Osallistamalla vanhempainyhdistyksen toimintaan vanhemmat pääsevät konkreettisesti vaikuttamaan lapsensa arkeen ja hyvinvointiin sekä verkostoitumaan toisten vanhempien kanssa. Vanhempainyhdistyksen tulisi toimia tiiviissä yhteistyössä päiväkodin kanssa. Myös lapsiryhmiin voidaan perustaa omia vanhempaintiimejä. (Heinonen ym. 2016, 232.)

Vanhempien osaamista ja mielenkiinnon kohteita voidaan hyödyntää päiväkodissa. Vanhempi voi pitää esimerkiksi yhteisen toimintatuokion tai vanhempi voi tulla päiväkotiin kertomaan työstään, harrastuksestaan tai kulttuuristaan. Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset vanhemmat ovatkin tärkeää saada osallistumaan päiväkodin toimintaan. Heidän osallistumistaan voidaan mahdollistaa esimerkiksi tulkilla. (Heinonen ym. 2016, 231–232.)

Vanhemmat toimivat myös vaikuttajina. Vanhemmat voivat kuntalaisina vaikuttaa varhaiskasvatusta koskevaan kunnalliseen päätöksentekoon. Vaikuttamisella voidaan edistää varhaiskasvatuksen asemaa ja lasten hyvinvointia. (Heinonen ym. 2016, 234.)

Päiväkodin toimintakulttuuri ja henkilökunnan tapa olla vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa vaikuttavat siihen, kuinka tervetullut olo vanhemmalla on. Kodin ja päiväkodin yhteistyötä ja sen merkitystä on hyvä korostaa esimerkiksi kysymällä vanhemmilta, miten he haluaisivat olla mukana varhaiskasvatustyksikön toiminnassa. Vanhemmilta kannattaa myös kysyä mitä ja miten he haluaisivat kuulla päiväkodin toiminnasta. (Heinonen ym. 2016, 231–233.) Heinolassa yhteistyötä vahvistetaan muun muassa huoltajille viikoittain lähetettävällä viikkokirjeellä (Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 41). Alatalon (2015, 76) mukaan vanhemmat ovat kiinnostuneita siitä minkälaista toimintaa päiväkodissa järjestetään lapsille. Vanhemmat voivat saada siitä ideoita myös siihen, mitä tehdä lasten kanssa kotona.

Tapahtumat

Juhlat ja tapahtumat ovat mieluisaksi ja hyödylliseksi koettu tapa tehdä yhteistyötä, ja vanhemmat osallistuvatkin yleensä aktiivisesti päiväkodin järjestämiin juhliin ja tapahtumiin (Anttila 2018, 51). Perinteisten juhlien lisäksi vanhemmat toivovat yhteisiä ulko- ja liikunta-tapahtumia sekä vertaistukitapaamisia (Jukka 2021, 39).

Tapahtuma voi olla esimerkiksi vanhempainilta, joului- ja kevätjuhlat, isä/äitienpäiväkahvi, pihaseikkailu tai ulkoilutiltapäivä. Toiminnallisissa juhlissa ja tapahtumissa ideana on perheen yhteinen tekeminen, ja tapahtumia olisi hyvä järjestää ympäri toimintakautta. Erilaiset tapahtumat mahdollistavat vapaamuotoisen keskustelun vanhemman ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä, jolloin vanhemmilla on mahdollisuus esittää koko lapsiryhmää koskevia ajatuksia luonnollisesti. Päiväkotibarometrin (2019) mukaan yhteiset tapahtumat auttavat vanhempia tutustumaan toisiin vanhempiin. Varhaiskasvatuksen järjestämässä tapahtumassa vanhemmat pääsevät verkostoitumaan, luomaan vertaissuhteita ja tutustumaan lapsen ystäviin (Jukka 2021, 14–15). Vanhempien toisilleen antama tuki on merkittävä osa vanhemmuuden tukemista (Alatalo 2015, 63).

On siis olemassa monia käytäntöjä edistää yhteistyötä varhaiskasvatuksessa. Kuvioon 1 on kerätty tässä suunnitelmassa esitetyt yhteistyötä edistävät käytännöt.

Kuvio 1. Yhteistyötä edistäviä käytäntöjä (mukailtu Heinonen ym. 2016; Anttila 2018; Karikoski & Tiilikka 2020; Jukka 2021)

2.5 Vanhempainilta yhteistyön edistäjänä

Vanhemmat arvostavat päiväkodissa järjestettyjä vanhempainiltoja, koska niissä voidaan käydä läpi erilaisia vanhempia mietityttäviä asioita. Vanhemmat kaipaavat enemmän tiedollista tukea liittyen lapsen kehitykseen, käyttäytymiseen tai vanhemmuuteen. Vanhempainillat ovat yksi tapa tällaisen tiedollisen tuen jakamiseen, ja niihin voidaan liittää myös erilaisia asiantuntijaluentoja. Vanhempainiltoja voidaan suunnitella vanhempien toiveiden ja tarpeiden perusteella. (Alatalo 2015, 64–67.)

Vanhempainliiton mukaan vanhempainilta on hyvä väylä toisiin tutustumiseen, yhteisistä asioista keskusteluun ja yhteisen toiminnan suunnitteluun. Hyvä vanhempainilta on vuorovaikutteinen, keskusteleva tai toiminnallinen, sillä parhaimmillaan vanhempainilloissa voi tehdä yhdessä ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. (Suomen vanhempainliitto ry a, 15.) Vanhempien Barometristä (2015) käy ilmi, että vanhemmat toivoisivat vanhempainiltoihin nykyistä enemmän keskustelua, ajatusten jakamista, toisiin tutustumista, verkostoitumista, toiminnallisia työpajoja, yhdessä tekemistä sekä yhteistä kehittämistä (Suomen vanhempainliitto ry b, 6). Jukan (2021, 15) mukaan viime vuosina infopainotteisista vanhempainilloista onkin siirrytty enemmän perheitä osallistaviin ja keskusteleviin tapahtumiin.

Vanhempien ottaminen mukaan laadun arviointiin vaatii luottamuksellista ja avointa vuorovaikutussuhdetta sekä vanhempien osallistumista päiväkodin arkeen. Vanhempainillat ovat yksi paikka, jossa vanhempien mielipiteitä ja kehityskohteita voidaan kysyä. Vanhempainillatkin ovat vaikuttavampia, jos niiden sisältö suunnitellaan yhdessä vanhempien kanssa. Vanhempien osallistuminen sisällön suunnitteluun vaikuttaa todennäköisesti myönteisemmin myös osallistumisaktiivisuuteen. (Heinonen ym. 2016, 232–233.)

Hyvä vanhempainilta

Vanhempainliiton mukaan vanhempainillan on tarkoitus koota yhteen vanhemmat, jotta he voivat tutustua toisiinsa, opettajiin ja muuhun henkilöstöön. Vanhempainillassa kannattaa käsitellä asioita, joihin kaivataan vanhempien mielipiteitä. Onnistunut vanhempainilta vaatiikin suunnittelua, ja vanhemmat sekä lapset voidaan ottaa mukaan suunnitteluun. Vanhempainillan ajankohta tulisi ilmoittaa mahdollisimman varhain. Innostava kutsu toivottaa vanhemmat tervetulleiksi ja ilmaisee, että heidän läsnäolonsa on tärkeää. Kutsusta tulisi selvittää vanhempainillan aihe, paikka sekä ajankohta. Tilan suunnittelulla voidaan vaikuttaa siihen, millaista vuorovaikutusta vanhempainillassa syntyy. Vanhempainiltaan tulisi luoda tunnelma, joka kannustaa keskusteluun ja vuorovaikutukseen. Vanhempainilta voi perustua keskustelulle tai olla kokonaan toiminnallinen, mutta siihen kannattaa silti sisällyttää lyhyt info-osuus ja vanhemmat voivat keskustella myös pienryhmissä ison porukan sijaan. Vanhempainilta on onnistunut, kun osallistujat kokevat, että vanhempainiltaan kannatti osallistua. (Suomen vanhempainliitto ry c.)

3 Opinnäytetyön toteuttaminen

3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö ja lineaarinen malli

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi tutkimuksellisen kehittämisen tapa, jossa tutkimuksen ajattelutapa ja sen menetelmälliset käytännöt palvelevat ammatillista kehittämistä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä opiskelija näyttää ammatillisen asiantuntijuutensa kehittävällä ja tutkimuksellisella otteella tehdyllä tuotoksella ja raportilla. Raportissa kuvataan tuotokseen liittyviä lähtökohtia, valintoja ja ratkaisuja perustellusti. Tuotos voi olla esimerkiksi tapahtuma. (Kostamo ym. 2022, 11–12.)

Toiminnallinen opinnäytetyö on kehittämistyö, jossa aluksi määritellään tavoitteet, suunnitellaan toteutus, valitaan kehittämistyön menetelmät, aikataulutetaan työskentelyn vaiheet ja pohditaan valmiin tuotoksen arviointia ja miten palautetta kerätään (Kostamo ym. 2022, 15). Kuviossa 2 on esitetty opinnäytetyömme eteneminen Salosen (2013, 15) lineaarisen mallin mukaan. Lineariselle mallille on tyypillistä, että työskentelyvaiheet etenevät kaavamaisesti vaiheesta toiseen. Näitä työskentelyvaiheita ovat tavoitteen määrittely, suunnittelu, toteutus sekä päättäminen ja arviointi.

Kuvio 2. Opinnäytetyön eteneminen lineaarisen mallin mukaisesti (mukailtu Salonen 2013, 15)

3.2 Tavoitteen määrittely

Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä työelämäkumppanin kanssa tarvelähtöisesti (Salonen ym. 2017, 60; Kostamo ym. 2022, 15). Yhteistyö Kailaan päiväkodin kanssa aloitettiin tapaamalla päiväkodin johtajaa ja varajohtajaa sekä keskustelemalla asioista, jotka uudessa päiväkodissa tarvitsisivat vielä kehittämistä. Keskustelujen perusteella opinnäytetyön aiheeksi vahvistui edistää päiväkodin ja kodin välistä yhteistyötä. Toimeksiantaja esitti toiveen tapahtumasta.

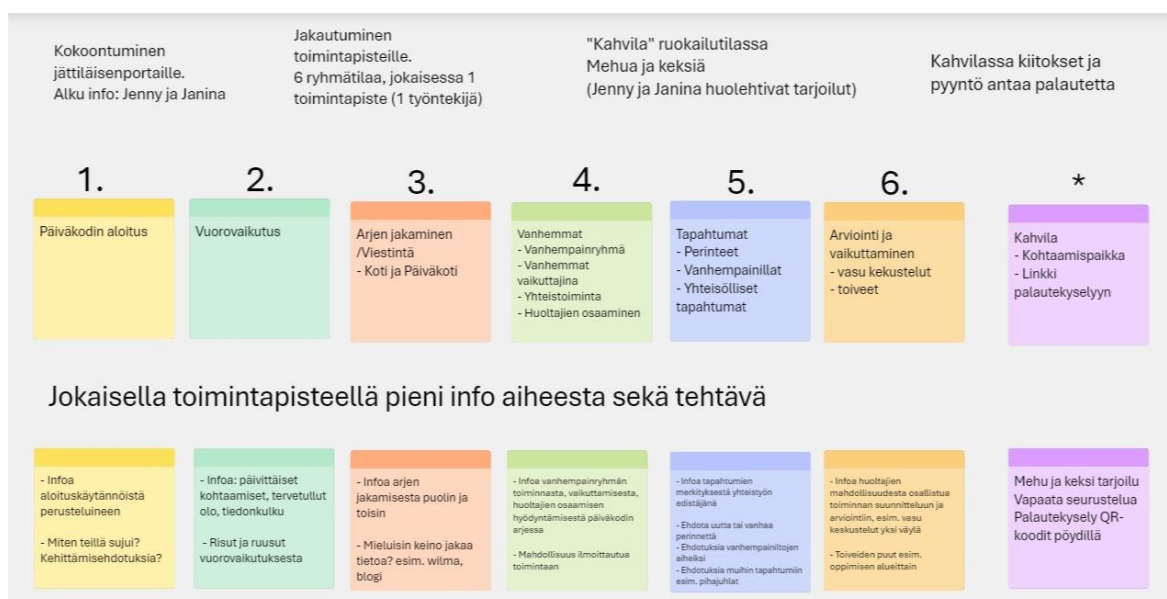
Salosen ym. (2017, 60) mukaan opinnäytetyön aiheen taustaselvitystä suoritetaan kirjallisuuteen ja tutkimustietoon perehtymällä. Opinnäytetyön taustaselvitystä varten tietoa haettiin sekä suomenkielisistä että englanninkielisistä tutkimuksista esimerkiksi Google Scholarista sekä LAB-ammattikorkeakoulun kirjaston tietokannoista. Tietoa haettiin muun muassa hakusanoilla varhaiskasvatus, päiväkotito, vanhemmat, huoltajat, yhteistyö varhaiskasvatuksessa, kasvatusyhteistyö, osallisuus, vanhempainilta, varhaiskasvatuksen sosionomi, parents' evening, parent-educator cooperation, parent engagement, ECEC (early childhood education and care) sekä ECEC partnership.

Tietopohjan keräämisen jälkeen päätettiin tapahtuman muodosta eli vanhempainillasta. Vanhempainillan tavoite määriteltiin yhdessä työelämän edustajan kanssa ja tavoitteeksi muodostui päiväkodin ja huoltajien välisten yhteistyömuotojen esilletuominen ja kehittäminen.

3.3 Suunnittelu

Suunnitteluvaihe on kehittämishankkeen tärkein vaihe. Suunnitteluvaiheessa tulee laatia kirjallinen kehittämissuunnitelma eli opinnäytetyösuunnitelma, josta ilmenee esimerkiksi tavoite, tiedonhankintamenetelmät sekä mukana olevat toimijat. (Salonen 2013, 17.)

Vanhempainilta suunniteltiin sisältävän erilaisia toimintapisteitä, joilla huoltajille tuotaisiin näkyväksi erilaisia päiväkodin ja huoltajien välisiä yhteistyön muotoja. Samalla toimintapisteillä kerättäisiin huoltajilta palautetta, toiveita, ideoita ja ajatuksia yhteistyön kehittämiseksi. Toimintapisteiden sisällön suunnittelussa hyödynnettiin tutkimuksia ja muuta kirjallisuutta. Toimintapisteiden määrän suunniteltiin muodostuvan päiväkotiryhmien määrän mukaan eli toimintapisteitä olisi kuusi ja niiden lisäksi vielä kahvilapiste. Ajatuksena oli, että jokaisessa ryhmätilassa voisi olla yksi toimintapiste ja jokaisesta päiväkotiryhmästä vanhempainiltaan osallistuisi vähintään yksi työntekijä. Kuvio 3:sta näkyy vanhempainillan alustava suunnitelma.

Kuvio 3. Vanhempainillan alustava suunnitelma

3.4 Toteutus

Kun suunnitelma on laadittu ja hyväksytty, ryhdytään varsinaiseen työskentelyyn. Keskeistä on, että toteutusvaiheessa edetään suunnitellun mukaisesti, vaikka suunnitelma vielä tarkentuukin toteutuksen edetessä. (Salonen ym. 2017, 62.) Toteutusvaihe käynnistyi lähettämällä päiväkodin johtajalle kutsukirje Wilman kautta huoltajille lähetettäväksi. Lisäksi kutsukirje (Liite 1) teipattiin jokaisen päiväkotijonon ulko-oveen viikkoa ennen vanhempainiltaa.

Toimintapisteiden tarkempaa suunnittelua varten pidimme aivoriihen, joka on luovan ongelmanratkaisun menetelmä. Sen tavoitteena on kehittää suuri määrä ideoita, joista sitten löydetäisiin hyviä toteuttamiskelpoisia ideoita. (Innokylä.) Aivoriihen seurauksena kuuden toimintapisteiden toiminnalliset osuudet sekä niihin tarvittavat materiaalit tarkentuivat. Päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön kehittämiseksi keräsimme toimintapisteillä tietoa hyödyntäen tiedonkeruumenetelminä kertomuksellista menetelmää, erilaisia kirjallisia menetelmiä, kuvallisia tekniikoita sekä seinätekniikkaa.

Kun toimintapisteet oli suunniteltu valmiiksi ja hyväksytty päiväkodilla, aloimme valmistella vanhempainiltaa. Valmisteluihin kuului toimintapisteiden infolappujen sekä tehtävien ohjeiden tekeminen PowerPoint-ohjelmalla ja tulostaminen A3-kokoisille papereille sekä toimintapisteillä tarvittavien tarvikkeiden kasaaminen. Osan tarvikkeista saimme päiväkodilta ja osan toimme itse.

Toteutusvaiheessa teimme yhteistyötä päiväkodin kanssa ja suunnitelimme tarkemmin vanhempainillan toteutuspaikkaa sekä muita järjestelyjä. Kuuden päiväkotiryhmätalon sijaan

toimintapisteiden paikoiksi valikoituivat kuusi lähimpänä aloituspaikkaa olevaa tilaa; kaksi päiväkodin ryhmätilaa ja neljä koulun luokkatilaa. Tämän ajateltiin helpottavan kulkemista toimintapisteeltä toiselle ja lisäksi kulkureitin selvennykseksi olimme suunnitelleet laittavamme sinistä maalarinteippiä lattiaan reitin matkalta. Saimme myös käyttää päiväkodin tiloja ja materiaaleja toimintapisteillä tarvittavien materiaalien askarteluun. Päivää ennen vanhempainiltaa opastimme vanhempainiltaan osallistuneet työntekijät toimintapisteiden sisällöistä sekä heidän roolistaan vanhempainillassa. Työntekijöiden rooli toimintapisteillä oli olla varmistamassa tehtävien ohjeistuksen ymmärtäminen sekä olla läsnä, jos vanhemmat halusivat keskustella toimintapisteiden aiheesta tai muista heille merkityksellisistä asioista.

Vanhempainillan iltana tulimme päiväkodille noin tuntia ennen varsinaista vanhempainiltaa laittamaan toimintapisteet ja opasteet kuntoon. Valmistelut onnistuivat muuten hyvin, mutta siniset viivat lattiaan jäivät laittamatta ajanpuutteen vuoksi. Vanhempainilta toteutui suunnitelman mukaan ja kerromme siitä lisää luvussa 3.6.

3.5 Päätäminen ja arviointi

Arviointivaiheen tarkoitus on pohtia kehittämistoimintaa kriittisesti verrattuna sille asetettuun tavoitteeseen. Arviointi voi sisältää muun muassa itsearvioinnin ja ulkoisen arvioinnin muotoja. Hyviä kysymyksiä ovat esimerkiksi: mitkä ovat toiminnan vaikutukset kohderyhmälle? Mitä opittiin / missä epäonnistuttiin? (Salonen ym. 2017, 64–65.) Salonen (2013, 18) toteaaakin, että arvioinnin aikana syntyneitä tuotosta arvioidaan yhdessä toimijoiden kesken. Tämän vuoksi opinnäytetyön prosessia ja tuotosta arvioitiin kokonaisvaltaisesti sekä itsearvioinnilla että hyödyntämällä huoltajilta ja työntekijöiltä saatua palautetta. Arvioinnin väliinään voidaan käyttää tutkimusmenetelmien tukea, kuten esimerkiksi kyselyä, sekä prosessin että lopputuloksen arviointiin (Salonen ym. 2017, 65). Huoltajilta palautetta kerättiin sähköisellä palautekyselyllä, johon oli luotu QR-koodi ja se oli saatavilla vanhempainillan kahvilassa. Palautekyselyn kysymykset ovat luettavissa liitteestä 2. Työntekijöiltä palaute kerättiin suullisesti vanhempainillan päätteeksi ja sen jälkeen. Opinnäytetyön arvioinnista kerromme lisää luvussa 4.

3.6 Kailaan päiväkodin vanhempainilta

Vanhempainilta alkoi suunnitelman mukaisesti kello 17.30 jättiläisenportailla ja siihen osallistui 19 huoltajaa. Aloituksessa seinälle oli heijastettu kuvio, josta näkyivät vanhempainillan eri toimintapisteet ja niiden sisällöt lyhyesti (Kuvio 4). Vanhempainilta aloitettiin esittelemällä meidät opinnäytetyöntekijät sekä opinnäytetyön ja vanhempainillan aihe. Kerroimme mitä toimintapisteitä meillä on, kuinka niillä tulisi toimia ja miten toimintapisteistä edetään

eteenpäin. Pyysimme osallistujia vastaamaan kysymyksiin nimettömästi ja kerroimme, että osallisuuden näkökulmasta mihinkään ei ole pakko vastata.

Kuvio 4. Vanhempainillan toimintapisteet

Jättiläisenportailta vanhemmat siirtyivät toimintapisteille jaettuina ryhminä toimintapisteellä olevien työntekijöiden johdattamana. Viidellä toimintapisteellä toimi päiväkodintyöntekijä ja yhdellä toimintapisteellä toinen meistä opinnäytetyöntekijöistä. Toinen meistä taas toimi kahvilapisteellä. Päiväkodin johtaja huolehti siitä, että vanhemmat pääsivät sujuvasti siirtymään toimintapisteeltä toiselle. Jokaisella toimintapisteellä oli tarkoitus lukea ensin infolappu ja sen jälkeen siirtyä tekemään annettua tehtävää tai tehtäviä.

Toimintapisteet

Päiväkodin aloitukseen panostaminen -pisteellä kerrottiin siitä, kuinka yhteistyö kodin ja päiväkodin välillä alkaa jo päiväkotiin tutustuessa. Toimintapisteiden tehtävänä oli kirjoittaa päiväkodille kirje, ja valmis kirje laitettiin tuomaamme postilaatikkoon (Kuva 1). Vanhemmilta kysyttiin heidän kokemuksiaan päiväkodin aloituksen sujumisesta liittyen esimerkiksi siihen missä on onnistuttu ja missä olisi vielä kehittämistä.

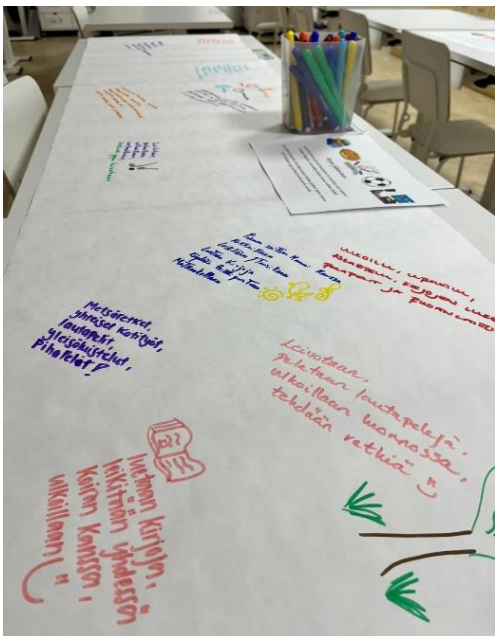
Kuva 1. Päiväkodin aloitukseen panostaminen -pisteen postilaatikko.

Vuorovaikutus ja päivittäiset kohtaamiset -pisteellä kerrottiin vuorovaikutuksen ja päivittäisten kohtaamisten ja keskustelujen merkityksestä yhteistyölle sekä huoltajan mahdollisuuksista kertoa toiveistaan ja tulla osalliseksi lapsen kokemuksta. Toimintapisteen tehtävänä oli antaa risuja ja ruusuja Kailaan päiväkodin työntekijöiden vuorovaikutuksesta. Palaute kirjoitettiin lapulle ja laitettiin joko risut -palautelaatikkoon tai ruusut -palautelaatikkoon (Kuva 2).

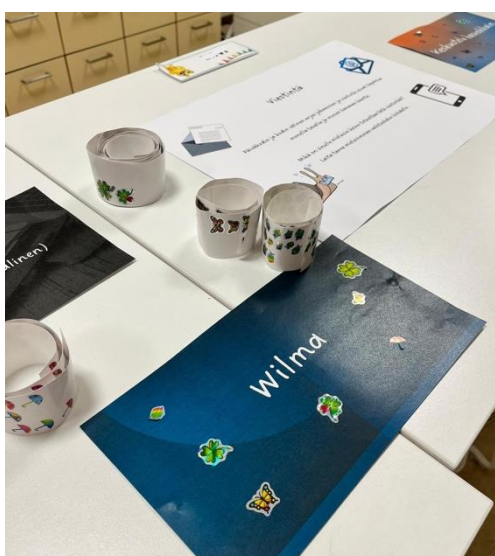
Kuva 2. Vuorovaikutus ja päivittäiset kohtaamiset -toimintapisteen tehtävä

Arjen jakaminen / Viestintä -pisteellä kerrottiin arjen jakamisen merkityksestä puolin ja toisin. Tällä toimintapisteellä oli kaksi tehtävää, joista ensimmäisessä vanhempia pyydettiin piirtämään tai kirjoittamaan isolle yhteiselle paperille mitä he tekevät lapsen kanssa yhdessä kotona (Kuva 3).

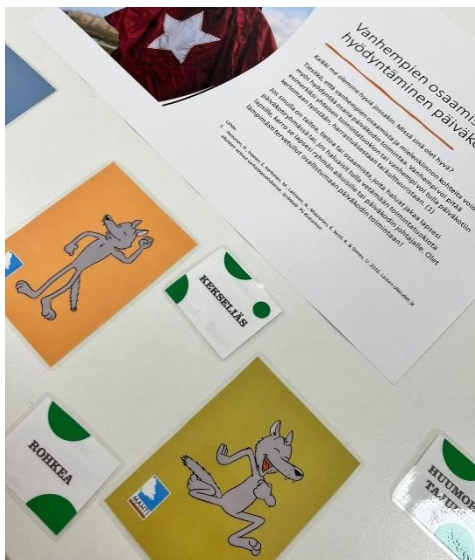
Kuva 3. Arjen jakaminen piirtämällä ja kirjoittamalla

Toisessa tehtävässä oli esitetty vaihtoehtoja arjen jakamisen ja viestinnän tavoista. Vanhempia pyydettiin laittamaan tarra itselle mieluisimman vaihtoehdon kohdalle (Kuva 4). Vaihtoehtoja olivat keskustelu kasvokkain, Wilma, blogi, kansio, sosiaalinen media ja joku muu, mikä, joista viimeisimmän kohdalle sai kirjoittaa oman ehdotuksensa.

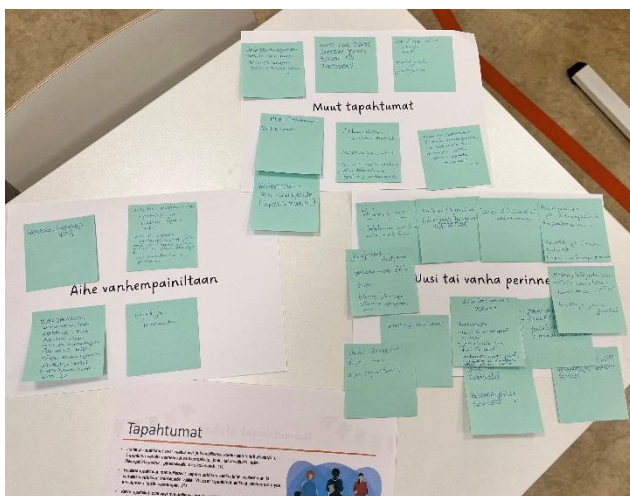
Kuva 4. Arjen jakaminen ja viestintä -toimintapisteeseen tarratehtävä

Vanhemmat toimijoina -piste oli enemmän informatiivinen piste, sillä siinä kerrottiin vanhempien mahdollisuudesta osallistua päiväkodin toimintaan, vanhempien mahdollisuudesta vaikuttaa kunnallispolitiikan kautta myös varhaiskasvatukseen liittyviin asioihin sekä Kailaan vanhempainryhmän toiminnasta (Kuva 5). Toimintapisteellä oleva työntekijä oli Kailaan vanhempainryhmän päiväkodin edustaja, joka mahdollisti aiheesta keskustelemisen tarkemminkin.

Kuva 5. Vanhemmat toimijoina -toimintapiste

Tapahtumat -pisteellä kerrottiin tapahtumien merkityksestä päiväkodin ja perheiden välisessä yhteistyössä. Tällä toimintapisteellä vanhempia pyydettiin ehdottamaan ja toivomaan uutta tai vanhaa perinnettä, vanhempainillan aihetta sekä muuta tapahtumaa esim. pihajuhlaa. Oma ehdotus kirjoitettiin Post-It lapulle ja lappu laitettiin edellä mainittujen otsikoiden alle (Kuva 6).

Kuva 6. Tapahtumat -toimintapiste

Arviointi ja vaikuttaminen -pisteellä kerrottiin vanhempien mahdollisuudesta osallistua päiväkodin toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Toimintapisteellä tuotiin näkyväksi myös varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisen alueet. Tehtävänä oli esittää toiveita päiväkodin toimintaan liittyen. Toiveet kirjoitettiin puun lehden muotoisiin lappuihin ja kiinnitettiin sinitarralla toiveiden puuhun, jossa oli viisi oksaa oppimisen alueiden mukaan (Kuva 7).

Kuva 7. Toiveiden puu

Toimintapisteiden infolaput ja tehtävöohjeet ovat nähtävissä liitteessä 3. Toimintapisteillä kiertelyn jälkeen vanhemmilla oli mahdollisuus tulla ruokalaan kahvilapisteelle, jossa tarjolla oli mehua, vettä ja keksejä (Kuva 8). Myös gluteeniton vaihtoehto oli huomioitu. Kahvilan pöydillä oli ohjeet ja QR-koodi sähköiseen palautekyselyyn.

Kuva 8. Kahvila -piste

4 Yhteenveto ja pohdinta

4.1 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuoda esille päiväkodin ja huoltajien välisen yhteistyön muotoja ja kehittää niitä. Tarkoituksena oli järjestää vanhempainilta, jolla tuotaisiin huoltajille tiedoksi yhteistyön eri muotoja ja annettaisiin mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.

Jotta opinnäytetyön arviointi ei jäisi subjektiiviseksi, on palautetta hyvä pyytää myös kohde-ryhmältä (Vilkkä & Airaksinen 2003, 157). Keräsimme vanhempainillassa palautetta vanhemmilta sähköisen palautekyselyn avulla, joka koostui yhdestätoista monivalintakysymyksestä ja yhdestä avoimesta kysymyksestä. Saimme palautekyselyyn 10 vastausta. Palautekyselyn perusteella kahdeksan vastanneista koki saaneensa vanhempainillassa uutta tietoa yhteistyön eri muodoista päiväkodin ja huoltajien välillä ja yhdeksän vastanneista koki saavansa tuotua mielipiteitään ja ajatuksiaan esille vanhempainillassa. Kaikki vastaajat kokivat, että heillä oli mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan. Näiden vastausten perusteella voimme todeta, että onnistuimme tavoitteessamme tuoda tietoa ja antaa mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.

Arviointiin voi liittyä myös tapahtuman käytännön järjestelyn onnistuminen (Vilkkä & Airaksinen 2003, 158). Päiväkodin työntekijöiltä saadun palautteen perusteella toimintapisteet olivat hyvin suunniteltuja ja toteutettuja sekä niissä olleet tehtävät olivat helppoja ja niitä oli sopivasti. Aikaa keskusteluille päiväkodintyöntekijöiden ja vanhempien välillä oli sopivasti. Kriittistä palautetta saimme aloituksen sujuvuudesta, sillä toimintapisteille jakautumisen ohjeistus huoltajille ei ollut kovin sujuvaa, joka puolestaan heijasteli epävarmuuttamme. Ennen vanhempainiltaa päiväkodinjohtaja oli myös kysynyt meiltä, miten aiomme jakaa huoltajat toimintapisteille. Ajattelimme, että sitä on vaikea suunnitella etukäteen tietämättä, miten paljon ihmisiä vanhempainiltaan tulee, ja luulimme jakamisen sujuvan kyllä siinä hetkessä. Opimme, että vanhempien jakaminen toimintapisteille olisi pitänyt suunnitella tarkemmin.

Palautetta tuli myös ohjeistuksesta toimintapisteiden sijainneista, sillä vanhemmat eivät välttämättä tienneet, mihin suuntaan siirtyä seuraavaksi. Tähän olisi auttanut, jos olisimme suunnitellun mukaisesti ehtineet laittaa lattiaan sinisellä maalarinteipillä kuljettavan reitin. Opimme tästä, että valmisteluaikaa ennen vanhempainiltaa olisi pitänyt varata enemmän. Palautekyselyn avoimen kysymyksen kautta saatiin kehittämissuhteeksi, että olisi ollut hyvä, jos myös henkilökunta olisi aluksi esittäytynyt ja kertonut, missä ryhmässä työskentelee. Olisimme siis voineet suunnitella myös työntekijöiden esittelyn osaksi alkuinfoa.

Itsearviointimme perusteella vanhempainilta sujui ihan hyvin. Palautekyselyn perusteella kuusi vastaajista koki toimintapisteet ja niiden tehtävät mielenkiintoisiksi ja neljä vastaajista oli valinnut vastaukseksi ”Ihan ok”. Yhdeksän vastaajista oli sitä mieltä, että he saivat toimintapisteillä riittävästi tietoa voidakseen osallistua toimintapisteiden tehtäviin. Näiden vastausten, tehtävien osallistumisaktiivisuuden, ulkoisen palautteen ja itsearviointimme perusteella arvioimme toimintapisteiden olleen riittävän hyvin suunniteltuja ja toteutettuja.

Kysymykseen ”Koitko, että sinulla oli vanhempainillan aikana mahdollisuus keskustella päiväkodin henkilökunnan kanssa sinulle merkityksellisistä asioista?” kaksi vastasi kieltävästi. Myös avoimen kysymyksen vastauksissa tuli ilmi, että keskustelumahdollisuutta henkilökunnan kanssa olisi toivottu vieläkin enemmän. Suurin osa vastaajista kuitenkin koki, että keskustelumahdollisuutta oli riittävästi. Kielteisesti vastanneiden osuus herätti kuitenkin pohtimaan, miten keskustelumahdollisuutta olisi voitu järjestää enemmän.

Kysyttäessä kokiko vanhempi, että hänellä oli illan aikana mahdollisuus tutustua toisiin vanhempiin, kaksi vastasi kieltävästi. Tämä herätti taas pohtimaan, miten mahdollisuutta tutustua toisiin vanhempiin olisi voitu lisätä. Apua saatiin palautekyselyn avoimen kysymyksen vastauksista, joissa ehdotettiin yhteistä pohdintatehtävää toisiin vanhempiin tutustumisen edistämiseksi.

Pohdimme myös, miten vanhempainillan osallistujamäärää olisi voitu mahdollisesti lisätä. Osallistujamäärään saattoi vaikuttaa samaan aikaan Heinolassa ollut muu perheille suunnattu tapahtuma eli jos tämä olisi ollut meillä aikaisemmin tiedossa, olisi se ehkä voitu huomioida vanhempainillan ajankohdan suunnittelussa. Pohdimme myös olisiko jokin asia vaikuttanut vanhempainillan houkuttelevuuteen, kuten olisiko kutsusta voitu tehdä houkuttelevampi. Työntekijöiltä saadun palautteen perusteella myös esimerkiksi lastenhoitomahdollisuus illan aikana olisi saattanut kasvattaa osallistujamäärää. Kaikki palautekyselyyn vastanneet olivat kuitenkin sitä mieltä, että he kokivat aiheen ”yhteistyö” tärkeäksi. Tästä voimme ajatella, että aiheen tärkeäksi ja ajankohtaiseksi kokeneet vanhemmat tulivat paikalle. Alatalon (2015, 63) mukaan Kronqvistin ja Jokimiehen (2008) tutkimuksessa tuli ilmi, että yhteistyö päiväkodin ja toisten vanhempien kanssa kiinnostaa aktiivisia ja sosiaalisia vanhempia.

Kaiken kaikkiaan koimme, että vanhempainilta oli hyvin suunniteltu ja toteutettu niihin valmiuksiin verrattuna, mitä meillä oli. Myös palautekyselyn vastaukset puoltavat tätä ajatusta. Kuusi vastaajista koki, että vanhempainilta oli hyvin suunniteltu ja järjestetty ja neljä vastaajista vastasi kyseiseen kysymykseen ”Ihan ok”. Vanhempainliiton mielestä vanhempainilta on onnistunut, kun osallistujat kokevat, että vanhempainiltaan kannatti osallistua (Suomen Vanhempainliitto ry c). Palautekyselyyn vastanneista yhdeksän koki, että

vanhempainiltaan kannatti tulla. Näiden vastausten perusteella voimme arvioida, että vanhempainilta oli onnistunut.

Vaikka kuusi vastaajista ei osannut sanoa, edistikö vanhempainilta itsessään yhteistyötä, neljä oli sitä mieltä, että kyllä edisti. Vanhempainillan aikana kerättyjen tietojen perusteella pyrimme vastaamaan tavoitteeseen kehittää yhteistyön eri muotoja ja näin ollen edistämään yhteistyötä myös tulevaisuudessa.

Koko opinnäytetyöprosessia ajatellen, olisimme voineet tehdä tiiviimpää yhteistyötä toimeksiantajan kanssa. Salosen ym. (2017, 58) mukaan ideointivaiheessa olisi hyvä osallistaa mahdollisimman laajasti eri henkilöitä, jotta saataisiin riittävästi näkökulmia. Osallisuuden mahdollisuus myös lisää motivaatiota ja kiinnostusta kehittämistoimintaa kohtaan. Lisäksi vanhemmat voidaan ottaa mukaan vanhempainillan suunnitteluun kysymällä heiltä, millaisia asioita he toivoisivat illan aikana käsiteltävän (Suomen Vanhempainliitto ry c). Olisimme voineet osallistaa niin työntekijöitä kuin vanhempainillan suunnitteluun, jotta vanhempainilta olisi vastannut vieläkin paremmin niin päiväkodin kuin huoltajienkin tarpeita.

Arvioidessamme omaa oppimistamme koko opinnäytetyön aikana koimme yhteistyön huoltajien kanssa tärkeäksi osaksi varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa. Yhteistyön eri muodot tulivat näkyväksi myös meille itsellemme ja koemme, että meillä on nyt paremmat valmiudet toteuttaa yhteistyötä huoltajien kanssa mahdollisessa tulevassa työssämme varhaiskasvatuksen sosionomeina.

4.2 Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyöprosessi suoritetaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetyön eettisiä suosituksia noudattaen, hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Ennen varsinaisen opinnäytetyön aloittamista toimeksiantajan kanssa on tehty yhteistyösopimus. Yhteistyösopimuksessa sovitetaan esimerkiksi opinnäytetyön aiheesta ja aikataulusta, ohjauksesta sekä tutkimusdatan ja tulosten käyttöoikeuksista. Opinnäytetyö tarkistetaan plagiaatintunnistusjärjestelmässä ennen sen arviointia ja julkaisemista. Opinnäytetyö tallennetaan avoimen tieteen mukaisesti kaikille avoimeen Theseus-julkaisuarkistoon. (Arene ry 2020, 5–7, 10.) Ennen opinnäytetyön toteutusta, haimme myös tutkimuslupaa Kailaan päiväkodin johtajalta ja se myönnettiin.

Hyvä tieteellinen käytäntö

Hyvä tieteellinen käytäntö on suomalaisessa tiedeyhteisössä sovittu tutkimuseettinen ohje. Ohjeen tavoite on ennaltaehkäistä tieteellistä epärehellisyyttä esimerkiksi

ammattikorkeakouluissa sekä edistää hyvää tieteellistä käytäntöä. Ohje ei ole pelkästään sosiaali- ja terveysalaan liittyvä, vaan se on käytössä kaikilla tieteenaloilla Suomessa. Hyvän tieteellisen ohjeen käytännön mukaisesti toimiminen on aina ensisijaisesti tutkijan vastuulla, mutta opinnäytetyötä tehdessä myös esimerkiksi opinnäytetyön ohjaajalla. Opinnäytetyön tekijöiden tulee olla työtä tehdessään muiden tutkijoiden työtä kunnioittavia, huolellisia sekä rehellisiä. (Arene ry 2020, 8–9.) Kunnioitamme muiden tutkijoiden työtä esimerkiksi kiinnittämällä huomiota oikeaoppisiin lähdemerkintöihin.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tutkimuksen koskiessa ihmistä tai inhimillistä toimintaa tutkijan on huomioitava yleisten periaatteiden lisäksi myös muita tekijöitä. Tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä on esimerkiksi oikeus olla osallistumatta tutkimukseen, eikä tutkitavalle tule syntyä pakontunnetta tutkimukseen osallistumiseen. Tutkimukseen osallistuva saa myös keskeyttää osallistumisensa näin halutessaan eikä sille tarvita mitään erityistä syytä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8–9; Arene ry 2020, 9.) Vanhempainiltaan osallistuminen oli huoltajille täysin vapaaehtoista ja mainitsimme tämän kutsukirjeessä. Myös vanhempainillassa huoltajalla oli vapaus valita osallistua tai olla osallistumatta toimintapisteiden toimintaan ja mainitsimme tästä vanhempainillan alkuinfon aikana.

Henkilötietojen käsittely

Tutkimusta suunnitellessa ja toteuttaessa tulee huomioida tutkimusaineiston käsittelyyn liittyvät riskit tutkimukseen osallistuvien henkilöiden kannalta. Tutkijan tulee lainsäädännön lisäksi noudattaa oman organisaationsa tietosuojaohjeita. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 11.) Opinnäytetyössä kerätty tieto kerättiin mahdollisimman anonymisti eikä opinnäytetyön aikana käsitelty henkilötietoja, sillä LAB-ammattikorkeakoulun (2022) mukaan opinnäytetyötä tehdessä tutkimusaineiston keruussa olisi parasta pyrkiä tutkittavien nimettömyyteen. Silloin opiskelijan velvollisuudet liittyen tietosuojalainsäädäntöön vähenevät.

4.3 Hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen

Hyödynnettävyyden näkökulmasta vanhempainillan runkoa voitaisiin hyödyntää myös muiden päiväkotien vanhempainilloissa, sillä opinnäytetyötä varten luodut materiaalit toimivat jo tällaisenaan. Opinnäytetyön liitteet tarjoavat valmiit infotekstit ja tehtävät toimintapisteille, joten mikä tahansa päiväkoti voi hyödyntää niitä helposti ja vaivattomasti. Aiheita voi myös poistaa ja lisätä päiväkodin tarpeen mukaan. Toisaalta myös toimintapisteiden aiheita muokkaamalla vanhempainillan teemaksi voi valita lähes mitä tahansa, sillä menetelmät ja tehtävät itsessään ovat monikäyttöisiä ja helposti muokattavissa. Uusi teema tai aihe voisi olla esimerkiksi joko huoltajilta tai päiväkodin henkilökunnalta noussut keskustelun tarve.

Lisäksi arviointi ja vaikuttaminen -pisteen Toiveiden puu pääsi päiväkodilla käyttöön jo heti vanhempainillan jälkeen. Kuulimme, että puu laitetaan seinälle esille, jotta huoltajien on mahdollista jatkaa toiveiden esittämistä matalalla kynnyksellä. Esillä olevan toiveiden puun avulla myös huoltajat, jotka eivät päässeet osallistumaan vanhempainiltaan, saavat mahdollisuuden tuoda toiveensa esille.

Vanhempainilta toteutettiin tällä kertaa koko päiväkodille, mutta jatkokehittelynä vanhempainilta voitaisiin pitää myös yksittäisten päiväkotiryhmien huoltajien kesken. Näin huoltajilla olisi parempi mahdollisuus kohdata saman ryhmän muita huoltajia ja toisaalta vastaukset toisivat esille juuri kyseisen ryhmän tarpeita ja toiveita. Jatkossa vanhempainiltoja voidaan pitää toimeksiantaja päiväkodilla myös esimerkiksi Tapahtumat -toimintapisteeltä saatujen vastausten perusteella.

Lisäksi vanhempainillan palautekyselyssä ehdotettiin mahdollisuutta myös ryhmäkeskusteluille. Etenkin suuremmalla osallistujamäärällä ryhmäkeskustelut olisivat hyvä keino lisätä huoltajien välistä tutustumista ja vuorovaikutusta. Toimintapisteiden tehtäviä voisi joko muokata ryhmäkeskusteluille sopivammaksi tai mukaan voisi lisätä joitakin uusia keskustelua vaativia tehtäviä.

Opinnäytetyössä on jätetty tarkoituksella avaamatta toimintapisteillä saatuja vastauksia, sillä ne eivät ole olennaisia itse opinnäytetyön kannalta. Yhteistyön kehittämisen näkökulmasta vastaukset ovat kuitenkin keskeisessä roolissa, jonka vuoksi ne esitellään toimeksiantaja päiväkodille. Päiväkodilla on mahdollisuus vastata huoltajien toiveisiin ja tarpeisiin parhaaksi näkemällään tavalla.

Lähteet

Alatalo, A-M. 2015. Millaista tukea päiväkotit voi tarjota vanhemmuuteen, vanhempien arvioita ja odotuksia. Oulun yliopisto. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 25.11.2023. Saatavilla <https://oulurepo.oulu.fi/bitstream/handle/10024/40153/nbnfioulu-201512082259.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Anttila, S. 2018. Kulkua kohti yhteisöllisyyttä - Vanhempien osallisuuden toteutuminen pirkanmaalaisessa päiväkodissa. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 6.9.2023. Saatavilla <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105196/1550493670.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Arene ry. 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 8.9.2023. Saatavilla <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>

Berčnik, S. & Devjak, T. 2017. Cooperation between Parents and Preschool Institutions through Different Concepts of Preschool Education. Center for Educational Policy Studies Journal. Vol. 7 (4). Viitattu 12.11.2023. Saatavilla DOI: 10.26529/cepsj.372

Edwards, N. 2018. Early Social-Emotional Development: Your Guide to Promoting Children's Positive Behavior. Viitattu 19.11.2023. Saatavilla rajoitetusti <https://ebookcentral.proquest.com/lib/lab-ebooks/reader.action?docID=5405126>

Heinola. 2023. Kailaan päiväkotit. Viitattu 26.8.2023. Saatavilla <https://www.heinola.fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/paivakodit/kailaan-paivakoti/>

Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2022. Viitattu 4.9.2023. Saatavilla <https://www.heinola.fi/wp-content/uploads/2022/07/Varhaiskasvatussuunnitelma-2022.pdf>

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Innokylä. Työkalu aivoriihi. Viitattu 12.11.2023. Saatavilla <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/aivoriihi>

Jukka, M. 2021. Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa. Kehittämisehdotukset vanhempien osallisuuden tukemiseksi. LAB-ammattikorkeakoulu. YAMK opinnäytetyö. Viitattu 6.9.2023. Saatavilla

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/495669/opinn%c3%a4ytety%c3%b6mj.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2020. Eheä kasvunpolku – Haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 78–94.

Kitson, N. 2000. INSET for NQTs: An in-School Course for Teachers in the Primary School. Viitattu 19.11.2023. Saatavilla rajoitetusti <https://ebookcentral.proquest.com/lib/lab-ebooks/reader.action?docID=166022&ppg=6&pg-origsite=primo>

Koivula, M., Räikkönen, E., Turja, L., Poikonen, P-L. & Laakso, M-L. 2023. Family and work-related risk factors in children's social-emotional well-being and parent-educator cooperation in flexibly scheduled early childhood education and care. International Journal of Social Welfare. Vol. 32 (3). Viitattu 12.11.2023. Saatavilla DOI: 10.1111/ijsw.12585

Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House.

LAB-ammattikorkeakoulu. 2022. Opinnäytetyöt ja henkilötietojen käsittely. Viitattu 10.9.2023. Saatavilla https://elab.lab.fi/sites/default/files/category-page/2022-08/LAB_Tietosuojaohjeistus%20opiskelijoille_LAB_220822.pdf

Matthiesen, N., Cavada-Hrepich, P. & Tanggaard, L. 2022. The Trust Imperative: Conceptualizing the Dynamics of Trust and Distrust in Parent-Professional Collaboration. Educational Theory. Vol. 72 (5). Viitattu 24.11.2023. Saatavilla DOI: 10.1111/edth.12549

Nivala, E. & Rönkkö, S. 2021. Varhaiskasvatuksen sosionomin asiantuntijuus ja sosiaalipedagoginen osaaminen. Teoksessa Fonsén, E., Koivula, M., Korhonen, R. & Ukkonen-Mikkola, T. Varhaiskasvatuksen asiantuntijat. Yhteistyössä eteenpäin. Suomen Varhaiskasvatus ry, 127–146.

Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 4.9.2023. Saatavilla https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Ranta, S. 2021. Kasvun juuret. Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Jyväskylä: PS-kustannus

Rintakorpi, K., Holmikari, J., Jalasmäki, H & Kukkonen, S. 2023. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaaminen ja työnkuva. Teoksessa Rintakorpi, K., Holmikari, J., Jalasmäki, H & Kukkonen, S. (toim.) Ammattina varhaiskasvatuksen sosionomi. Laurea-julkaisut 204, 9–19. Viitattu 12.9.2023. Saatavilla

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/792700/Laurea%20Julkaisut%20204.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.9.2023. Saatavilla <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinon, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.9.2023. Saatavilla <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>

Suomen vanhempainliitto ry a. Kymmenen askelta kohti toimivaa kodin ja koulun yhteistyötä. Kirjauksista käytäntöön. Viitattu 5.10.2023. Saatavilla https://vanhempainliitto.fi/wp-content/uploads/2023/08/Kymmenen-askelta_Kirjauksista-kaytantaan_2023.pdf

Suomen vanhempainliitto ry b. Toiminnallisuutta vanhempainiltoihin -diaesitys. Viitattu 4.10.2023. Saatavilla <https://vanhempainliitto.fi/wp-content/uploads/2023/07/Toiminnallisuutta-vanhempainiltoihin.pdf>

Suomen vanhempainliitto ry c. Vanhempainillat ja vanhempaintapaamiset. Viitattu 12.11.2023. Saatavilla <https://vanhempainliitto.fi/opettajalle/vanhempainillat/>

Talentia. 2022. Sosionomit varhaiskasvatuksessa. Opas työntekijöille ja työnantajille. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. Viitattu 12.9.2023. Saatavilla <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/e3226696-9654-11ed-b7db-00155d64030a>

Tanneraho, M. 2014. Vanhempien osallisuuden elementtejä suomalaisen varhaiskasvatuksen kontekstissa. Helsingin yliopisto. Pro gradu –tutkielma. Viitattu 25.11.2023. Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/8050e671-3211-4908-8910-c8295cd583ce/content>

Terävä, J. & Böök, M. L. 2022. Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen, P. (toim.) Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Vastapaino Oy, 77–88.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Viitattu 8.9.2023. Saatavilla https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Viitattu 4.9.2023. Saatavilla

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Kutsu vanhempainiltaan

Toivotamme teidät lämpimästi tervetulleeksi koko Kailaan päiväkodin yhteiseen vanhempainiltaan tiistaina 7.11.2023 klo 17.30–19.00.

Vanhempainilta toteutetaan osana opinnäytetyötä, joka tehdään yhteistyössä Kailaan päiväkodin kanssa. Vanhempainillan aiheena on **yhteistyö** ja vanhempainillan **tavoitteena on tuoda teille huoltajille tiedoksi yhteistyön eri muotoja sekä antaa teille mahdollisuus vaikuttaa toimintaan.**

Paikkana toimii Kailaan päiväkoti ja sisäänkäynti tapahtuu päiväkodin pihan puoleisista ovista. Pyydämme huomioimaan, että päiväkodin pysäköintialue on pieni, joten tulethan paikalle mahdollisuuksien mukaan esim. kävellen tai pyörällä.

Vanhempainilta alkaa pienellä info-osuudella jättiläistenportailla, josta siirrytään toimintapisteille. Toiminnallisilla pisteillä on tietoa yhteistyön eri muodoista sekä mahdollisuus tuoda esiin omia mielipiteitä ja ajatuksia. Mukana myös kahvilapiste, jossa tarjolla mehua ja keksiä. Vanhempainillassa sinulla on mahdollisuus jutustella toisten huoltajien sekä päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Osallistuminen vanhempainiltaan on täysin vapaaehtoista, mutta erittäin toivottavaa.

Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa!

Tervetuloa!

Ystävällisin terveisin
LAB-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat
Jenny Heino ja Janina Maukonen

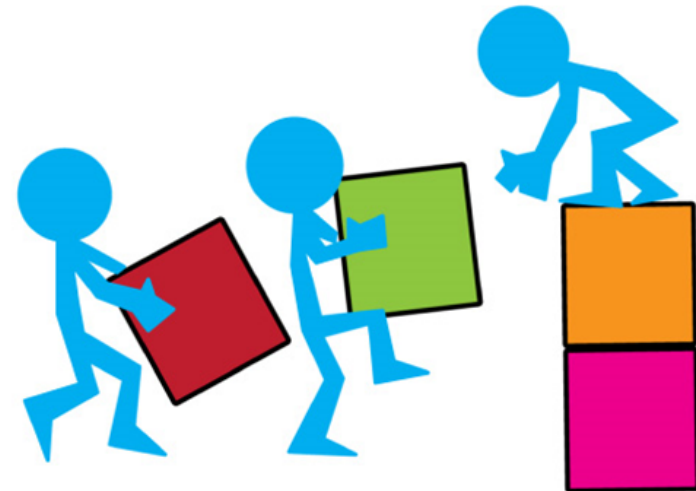

Liite 2. Palautekysely

1. Oliko vanhempainilta mielestäsi hyvin suunniteltu ja järjestetty?
 - a. Kyllä
 - b. Ihan ok
 - c. Ei
 - d. En osaa sanoa
 2. Koitko vanhempainillan aiheen, *yhteistyö*, tärkeäksi?
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa
 3. Saitko illan aikana uutta tietoa yhteistyön eri muodoista päiväkodin ja huoltajien välillä?
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa
 4. Koitko, että sinulla oli illan aikana mahdollisuus tutustua toisiin vanhempiin?
 - a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 5. Koitko, että sinulla oli vanhempainillan aikana mahdollisuus keskustella päiväkodin henkilökunnan kanssa sinulle merkityksellisistä asioista?
 - a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 6. Koitko toimintapisteet ja niiden tehtävät kiinnostavaksi?
 - a. Kyllä
 - b. Ihan ok
 - c. En
 - d. En osaa sanoa
 7. Koitko saavasi toimintapisteiltä tarpeeksi tietoa voidaksesi osallistua toimintapisteiden tehtäviin?
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa
 8. Koitko, että sait vanhempainillassa tuotua mielipiteitäsi ja ajatuksiasi esille?
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa
 9. Koitko, että sinulla oli mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin arkeen?
 - a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 10. Koitko vanhempainillan itsessään edistäneen yhteistyötä sinun ja päiväkodin välillä?
 - a. Kyllä
 - b. Ei
 - c. En osaa sanoa
 11. Koitko, että vanhempainiltaan kannatti tulla?
 - a. Kyllä
 - b. En
 - c. En osaa sanoa
 12. Vapaa palaute vanhempainillasta
-

Päiväkodin aloitukseen panostaminen

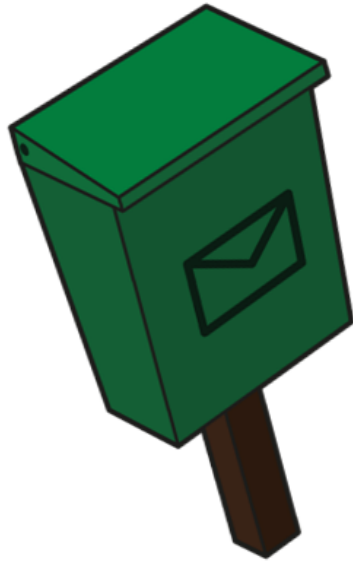
- Yhteistyö kodin ja päiväkodin välillä aloitetaan jo päiväkotiin tutustuessa. Vanhemmat voivat ennen lapsen päivähoidon aloitusta käydä tutustumassa päiväkotiin ja keskustelemassa lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyvistä ajatuksista, huolista ja odotuksista.
- Lapselle ja vanhemmalle tulisi varata riittävästi aikaa olla mukana ja osallistua päiväkodin arkeen. Tutustumisjakso ja sen sisältö olisi hyvä suunnitella yhdessä päiväkodin ja huoltajien kesken.
- Kun vanhemmat varhaiskasvatuksen käynnistysvaiheessa saavat kuulluksi tulemisen ja kunnioituksen kokemuksen, se auttaa luottamuksen saavuttamisessa. Vanhempien ja päiväkodin kasvattajan välille syntynyt luottamus siirtyy vanhemmalta myös lapselle.
- Alkuvaiheen runsas vuorovaikutus käynnistää yhteistyösuhteen kehityksen. Tutustumisjakso mahdollistaa luottamuksen saavuttamisen nopeammin.

Lähde:

Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2020. Eheä kasvunpolku – Haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 78-94

Kirje päiväkodin aloituksesta

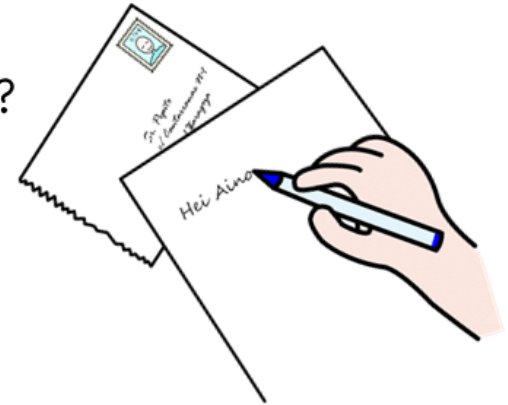
Miten teidän päiväkodin aloitus sujui?

Missä aloituksessa onnistuttiin?

Missä olisi vielä ehkä kehitettävää?

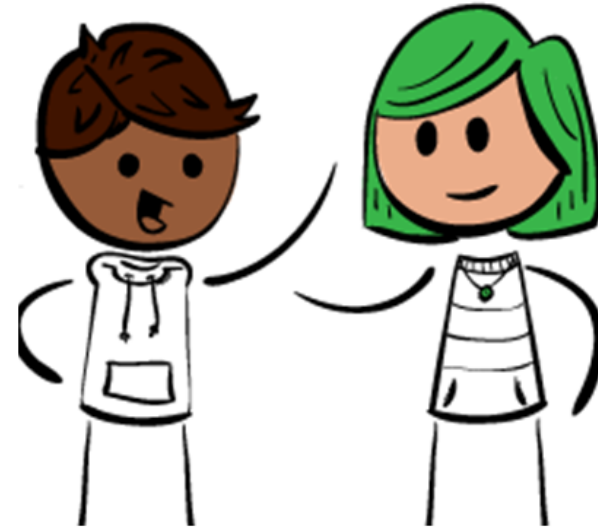
Kirjoita kirje ja sujauta se postilaatikkoon.

Kiitos!

Vuorovaikutus ja päivittäiset kohtaamiset

- Päiväkodin toimintakulttuuri ja henkilökunnan tapa olla vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa vaikuttavat siihen, kuinka tervetullut olo vanhemmalla on (1).
- Yhteistyöhön kuuluu lasten päivittäisten tapahtumien ja kokemusten jakaminen huoltajien kanssa. Työntekijöiden tulisi pyrkiä kuvaamaan lapsen kehitystä ja oppimista myönteisesti ja kannustavasti (2).
- Päivittäisissä kohtaamisissa vanhemmat voivat tehdä aloitteita oman lapsen varhaiskasvatusta koskevaan suunnitteluun sekä antaa palautetta toiminnasta (3).
- Päivittäiset kuulumisten vaihtamiset, lapsen päivästä kertominen ja lapsen arjen jakaminen tuovat vanhemman myös osalliseksi lapsen päivään (4).
- Myös Heinolan kaupunki pitää päivittäisiä keskusteluja huoltajien kanssa ensiarvoisen tärkeänä ja on kirjannut sen Heinolan kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan (5).

Liite 3. Toimintapisteiden infot ja tehtävät

Lähteet:

1. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus
2. Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 4.9.2023. Saatavilla https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf
3. Anttila, S. 2018. Kulkua kohti yhteisöllisyyttä - Vanhempien osallisuuden toteutuminen pirkanmaalaisessa päiväkodissa. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Saatavilla <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105196/1550493670.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
4. Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2020. Eheä kasvunpolku – Haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 78-94
5. Heinolan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022. Saatavilla <https://www.heinola.fi/wp-content/uploads/2022/07/Varhaiskasvatussuunnitelma-2022.pdf>

Risut ja Ruusut vuorovaikutuksesta

Anna palautetta Kailaan päiväkodin
työntekijöiden vuorovaikutuksesta.

Mikä onnistuu?
Missä olisi vielä kehittämistä?

Kirjoita palaute paperille ja sujauta paperi
palautelaatikkoon.

Kiitos!

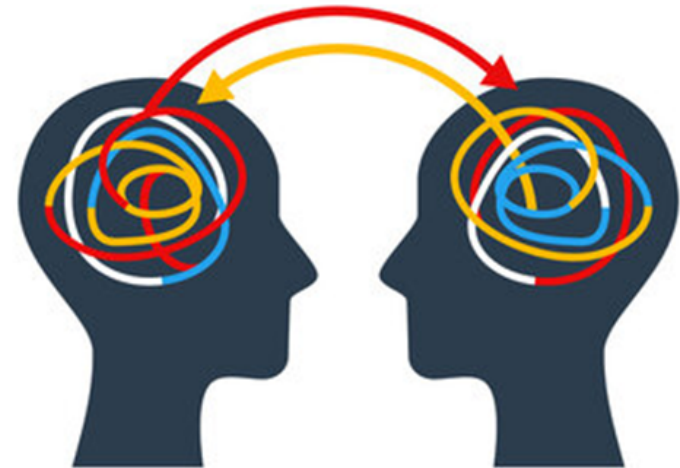

Arjen jakaminen ja viestintä

- Perheitä tulisi kannustaa kertomaan kodin arjesta. Vanhempia voidaan kannustaa kertomaan esimerkiksi viikonlopusta tai heidät voidaan ottaa mukaan myös päiväkodin arkeen seuraamaan toimintaa.
- Vanhempien osallisuutta voidaan lisätä myös jakamalla kuvia ja tarinoita lapsen päivän kulusta. Kuvien ja tarinoiden jakamisen viestintäkanavista voidaan sopia päiväkodin ja vanhempien kesken.
- Yksi arjen dokumentoinnin väline on lapsen kasvun kansio. Kasvun kansioon voidaan dokumentoida sekä kehityksen eri vaiheita, että lapsen arkea päiväkodissa. Kansio voidaan toteuttaa joko sähköisesti tai konkreettisenä kansiona.

Lähde:

Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K. Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus

Arjen jakaminen

Onko teillä kenties yhteisiä harrastuksia tai leivotteko usein kotona?

Tuodaan näkyväksi mitä kaikkea lapsen kanssa voikaan tehdä!

Piirrä yhteiselle paperille mitä teidän kodissa tehdään yhdessä lapsen kanssa.

Voit halutessasi myös selittää piirrosta parilla sanalla.

Viestintä

Päiväkodin ja kodin välinen arjen jakaminen ja viestintä voivat tapahtua monella tavalla ja monen kanavan kautta.

Mikä on sinulle mieluisin keino toteuttaa tätä viestintää?

Laita tarra mieluisimman vaihtoehdon kohdalle.

Vanhemmat vaikuttajina

- Vanhemmat voivat kuntalaisina vaikuttaa varhaiskasvatusta koskevaan kunnalliseen päätöksentekoon. Vaikuttamisella voidaan edistää varhaiskasvatuksen asemaa ja lasten hyvinvointia. (1)
- Heinolassa on 2023 tehty Kailaan päiväkotiin vaikuttava aloite hidasteiden rakentamisesta Vahlmaninkadun alku- ja loppupäähän, sekä mahdollisesti keskivälille tietä ajonopeuksien hidastamiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi (2).
- Heinolan kaupungin verkkosivuilla Aloitteet on ohjeet aloitteen tekemiseen.
- Kuntalaisaloitteen voi tehdä myös Kuntalaisaloite.fi -palvelussa, josta löytyy lisäksi lisätietoa aloitteista ja niihin liittyvistä käytännöistä.

Lähteet:

1. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K. Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus
2. Kuntalaisaloite.fi. Hidasteet Vahlmaninkadulle. Saatavilla <https://www.kuntalaisaloite.fi/fi/aloite/33385>

QR-koodi Heinolan kaupungin Aloitteet-sivulle.

Vanhempainryhmä

- Osallistamalla vanhempainyhdistyksen toimintaan vanhemmat pääsevät konkreettisesti vaikuttamaan lapsensa arkeen ja hyvinvointiin sekä verkostoitumaan toisten vanhempien kanssa (1).
- Kailaan vanhempainryhmä on koko Kailaan, eli päiväkodin ja koulun, yhteinen.
- Eräs vanhempi kuvaa Kailaan vanhempainryhmää näin:

"Koen, että vanhempainryhmän kautta voin vaikuttaa ja olla mukana edistämässä lapsen asioita yhteisön avulla. Vanhempainryhmä on avoin ja iloinen porukka, jokaideoi lasten hyväksi. Vanhempainryhmässä saa vertaistukea ja kuulee myös koulun puolen elämää. Kaikkein parasta on tietysti, kun päästään järjestämään lapsille jotain josta he nauttivat ja saavat elämyksiä, koska mikään ei voita sitä lapsen iloa."

- Tällä toimintakaudella 2023-2024 Kailaan vanhempainryhmässä varhaiskasvatuksen edustajana toimii Päivi Hämäläinen ja koulun edustajana Jaana Järvenpää.
- Seuraava kokoontuminen on huomenna, keskiviikkona 8.11. klo 18.00. Tervetuloa mukaan!

Lähde:

1. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus

Vanhempien osaamisen hyödyntäminen päiväkodissa

Kaikki me olemme hyviä jossakin. Missä sinä olet hyvä?

Tiesitkö, että vanhempien osaamista ja mielenkiinnon kohteita voidaan myös hyödyntää osana päiväkodin toimintaa. Vanhempi voi pitää esimerkiksi yhteisen toimintatuokion tai vanhempi voi tulla päiväkotiin kertomaan työstään, harrastuksestaan tai kulttuuristaan. (1)

Jos sinulla on taitoa, tietoa tai osaamista, joita haluat jakaa lapsesi päiväkotiryhmässä tai, jos haluaisit tulla vetämään toimintatuokiota lapsille, kerro se lapsesi ryhmän aikuisille tai päiväkodin johtajalle. Olet lämpimästi tervetullut osallistumaan päiväkodin toimintaan!

Lähde:

1. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K. Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus

Tapahtumat

- Juhlat ja tapahtumat ovat mieluisaksi ja hyödylliseksi koettu tapa tehdä yhteistyötä. Tapahtuma voi olla esimerkiksi vanhempainilta, joului- tai kevätjuhla, isän-/äitienpäiväkahvit, pihaseikkailu tai ulkoilupäivä. (1)
- Erilaiset tapahtumat mahdollistavat vapaamuotoisen keskustelun vanhemman ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä. Yhteiset tapahtumat auttavat vanhempia myös tutustumaan toisiin vanhempiin. (1)
- Vanhempainillat ovat yksi mahdollisuus kysyä vanhempien mielipiteitä ja kehityskohteita. Viime vuosina infopainotteisista vanhempainilloista on siirrytty enemmän perheitä osallistaviin ja keskusteleviin tapahtumiin. (1, 2)
- Päiväkodissa olisi hyvä olla myös perinteiksi muodostuneita tapoja yhteistyön ja osallisuuden toteuttamiseksi. Perinne voi olla yhdessä tehtävä asia, esine tai tapahtuma. (2)

Lähteet:

1. Jukka, M. 2021. Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa. Kehittämissuhteudet vanhempien osallisuuden tukemiseksi. LAB-ammattikorkeakoulu. YAMK opinnäytetyö. Viitattu 6.9.2023. Saatavilla <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/495669/opinn%c3%a4ytety%c3%b6mj.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
2. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K. Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus

Ehdota tapahtumaa!

Pöydällä on kolme paperiarkkia.

Ensimmäisellä voit ehdottaa päiväkotiin uuttua perinnettä tai muistuttaa vanhasta perinteestä.

Toisella voit ehdottaa juuri sinua kiinnostavaa aihetta vanhempainiltaan.

Kolmannella voit esittää toiveita muille päiväkodissa järjestettäville tapahtumille
(esim. pihajuhlat, avoimet ovet).

Kirjaa ehdotuksesi Post it -lapulla oikealle paperiarkkille.

Arviointi ja vaikuttaminen

- Vanhemmat on tärkeä ottaa mukaan varhaiskasvatuksen laadun arviointiin. Jotta tämä onnistuu, vaatii se luottamuksellista ja avointa vuorovaikutussuhdetta päiväkodin ja vanhempien välillä sekä vanhempien osallistumista päiväkodin arkeen. (1)
- Huoltajilta saadaan arvokasta tietoa lapsen mielenkiinnon kohteista, jota voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa (2).
- Vanhempien osallisuus tarkoittaa myös mahdollisuutta vaikuttaa oman lapsen ja päiväkodin asioihin (3).
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, eli vasu, keskustelut ovat yksi paikka, jossa vanhemmat voivat kertoa toiveistaan ja osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin (3).

Lähteet:

1. Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K. Semi, R. & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuu varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus
2. Ranta, S. 2021. Kasvun juuret. Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Jyväskylä: PS-kustannus
3. Anttila, S. 2018. Kulkua kohti yhteisöllisyyttä - Vanhempien osallisuuden toteutuminen pirkanmaalaisessa päiväkodissa. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 6.9.2023. Saatavilla <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105196/1550493670.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Toiveiden puu

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti. (1)

Nyt sinulla on mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toiminnan sisältöihin.

Millaista toimintaa toivoisit päiväkodissa olevan?
Kirjoita toiveesi puun lehteen ja laita se toiveiden puuhun.

Lähde:

1. Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 4.9.2023. Saatavilla https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Oppimisen alueet

Kielten rikas maailma

- Kielelliset taidot ja valmiudet
- Kielelliset identiteetit

Ilmaisun monet muodot

- Musiikillinen
- Kuvallinen
- Sanallinen
- Kehollinen
- Käsiyöllinen

Minä ja meidän yhteisömme

- Eettinen ajattelu
- Katsomuskasvatus
- Lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus
- Mediakasvatus

Tutkin ja toimin ympäristössäni

- Matemaattinen ajattelu
- Ympäristökasvatus
- Teknologiakasvatus

Kasvan, liikun ja kehityn

- Liikkuminen
- Ruokakasvatus
- Terveys ja turvallisuus

